

Waterrecreatie Advies BV
Overstag 20, 8221 RG Lelystad
T: 0320-218847
IBAN: NL83 ABNA 0505 1794 31
BTW nr. 8160 22 148 B01
KvK nr. 39066758
E: info@waterrecreatieadvies.nl
www.waterrecreatieadvies.nl

Lelystad, 22 februari 2019

Betreft: Aantal openingen beweegbare brug

Aanvulling Memo beweegbare brug ten behoeve van het Voorontwerp Bestemmingsplan
Recreatiewoningen Lutsmond-Noord.

1. Aanleiding

Kontour Vastgoed is voornemens maximaal 50 watervilla's te ontwikkelen in Balk op de locatie Lutsmond Noord. Voor dit plan is een voorontwerp Bestemmingsplan opgesteld door Rho Adviseurs voor de Leefruimte¹. Het plan geeft een omschrijving van het project en bevat een Memo over de beweegbare brug in het Tsjamkedykje naast het paviljoen van Badmeester Keimpe (bijlage 8). In de memo wordt verwezen naar een onderzoek van Waterrecreatie Advies uit 2017². In dat onderzoek is ingegaan op trends en ontwikkelingen in de watersport, te verwachten boten bij de nieuwe watervilla's en het aantal brugopeningen als het park wordt ontsloten door een beweegbare brug met een doorvaarthoogte in gesloten stand van 2,25 m. Aangegeven is dat nader onderzocht moet worden of een doorvaarthoogte van 2,25 m haalbaar is omdat de ruimte voor het benodigde aanlooptalud mogelijk een knelpunt vormt. Na nader onderzoek is besloten uit te gaan van een beweegbare brug van 1,5 m. Die is landschappelijk en ruimtelijk beter inpasbaar. Het gevolg is echter dat de brug vaker zal moeten draaien om schepen door te laten. Aan Waterrecreatie Advies is gevraagd hier uitspraken over te doen.

2. Gevolgen aanpassen doorvaarthoogte

In het advies uit 2017 zijn wij o.a. ingegaan op verschillende soorten recreatievaartuigen en bijbehorende BRTN classificatie³. Niet alle typen boten kunnen de watervilla's bereiken. De geplande diepgang in het plan bedraagt 1,5 m, de Luts tot aan Balk is 1,70 m diep en de geulen in het Slotermeer 2 m. De diepgang buiten de geulen in het Slotermeer is 1,10 – 2 m. Die diepgang past bij kleinere zeiljachten en bij motorboten t/m klasse CM. Motorboten van klasse CM hebben een doorvaarthoogte nodig van 3 m of een beweegbare brug. Zeilboten met 'staande mast' zijn in alle gevallen hoger dan 3 m. In ons advies in 2017 is een beweegbare brug met een doorvaarthoogte van 2,25 voorgesteld omdat dat de doorvaarthoogte van de Luts is. Kopers zullen daar rekening mee houden omdat een rondje via de Luts, de Fluessen en het Hegermeer een mooie dagtocht is. Motorboten BRTN categorie DM hebben een doorvaarthoogte nodig van ca. 2,50 m. Grote sloepen, BRTN categorie E hebben een doorvaarthoogte nodig van ca. 2 m. Kleine sloepen, BRTN categorie F een doorvaarthoogte van ca. 1,5 m. De meeste sloepenroutes in Nederland hebben een doorvaarthoogte van 1,5 m, vandaar dat dat ook wel als minimum maat wordt beschouwd. In kanoroutes zitten vaak nog lagere bruggen (BRTN categorie G). Rubberbootjes, SUP- en surfplanken en andere bootjes die op de wal worden gestald, vallen ook in categorie G.

¹ BP Recreatiewoningen Lutsmond - Noord (VO011118), Rho, 1 november 2018

² Ontsluiting project Watervilla's Friese Meren in Balk, Waterrecreatie Advies, maart 2017

³ BRTN, Basisvisie Recreatietoervaart Nederland 2015 – 2020, Waterrecreatie Nederland, november 2016

Navolgend een overzicht van genoemde BRTN categorieën.

Categorie		Diepgang vaarweg	Ingrijpdiepte	Doorvaarthoogte bruggen
CM	Grote motorboten	> 1,50	1,6	> 3 of BB
DM	Kleine motorboten	1,3	1,4	2,5 of BB
E	Grote "sloepen"	1,1	1,1	1,5 - 2,5 of BB
F	Sloepen	1	1	1 - 1,5 of BB
G	Kano's	0,5 - 1	n.v.t.	1, obstakels toegestaan

Tabel: gegevens en BRTN categorieën PVVP Fryslân, bewerkt door Waterrecreatie Advies ('obstakels toegestaan' betekent dat een dam via een kano-oversteekplaats gepasseerd kan worden).

Door de brughoogte aan te passen van 2,25 m naar 1,5 m kan een deel van de boten het project niet bereiken tenzij de brug open gaat. De brug zal dus vaker moeten worden geopend omdat motorboten en grote sloepen (categorie E en een deel van categorie DM) niet meer onder de brug door kunnen. Voor BRTN categorie CM en alle zeilboten moest de brug sowieso draaien.

De verhouding zeilboten – motorboten in Balk is op dit moment ca. 50% - 50%. Verwacht mag worden dat het percentage motorboten in de toekomst toe zal nemen, met name door de opkomst van het varen met sloepen. In navolgende berekening van het aantal brugopeningen houden wij daar geen rekening mee, bij 'perspectief' gaan wij daar wel op in.

3. Aantal openingen per dag

Doorvaarthoogte 1,50 m.

In 2017 is gerekend met 50 boten in het water, dus bij iedere woning een 'grote' boot. 50% daarvan is zeilboot, 50% motorboot. Zeilboten zijn sowieso hoger dan 1,5 m. De vraag is hoeveel % van de motorboten lager is dan 1,5 m. Wij schatten dat ¼ van de motorboten lager is dan 1,5 m. Het gaat dan om 50 boten x 50% motorboten x 25% sloepen categorie F = ca. 6 kleine sloepen. 44 boten in het park zijn dan hoger dan 1,50 m.

Uitvaarpercentages, gebruik van de boot

In 2001 is in een aantal jachthavens onderzoek gedaan naar in- en uitvarende boten⁴. Bij havens die geen passanten ontvingen (dat geldt ook voor dit plan) bleek het uitvaarpercentage 5 tot max. 10% te bedragen. In 2016 is het onderzoek in de jachthaven van Breskens herhaald. Daar bleek in het hoogseizoen 5% van de boten van ligplaatshouders op een mooie weekenddag uit te varen⁵. Het gebruik van boten in jachthavens is laag en dalende omdat men veel meer vakantie-activiteiten ontwikkeld (incl. reizen naar het buitenland). Het is niet zo dat maar 5% van de boten in gebruik is. Er zijn ook ligplaatshouders met de boot op vakantie, maar die hebben geen invloed op het uitvaarpercentage als ze onderweg zijn.

Brugopeningen

Bij een uitvaarpercentage van 10% vanuit het park gaat het dus om 4,4, afgerond 5 uitvarende boten, dus 10 openingen per dag (uit en in). Er is geen onderzoek dat bewijst dat het uitvaarpercentage hoger is. Stel dat het 15% wordt, dan gaat het om 15 openingen per dag bij een beweegbare brug met een doorvaarthoogte van 1,5m. Er is daarbij geen rekening gehouden met de mogelijkheid dat 2 boten gelijktijdig in- of uitvaren waardoor het aantal openingen daalt.

Perspectief

Friesland is een bestemming. Veel Friezen hebben een boot, maar er komen ook veel mensen van buiten de provincie naar Friesland. Dat zal ook gelden voor een deel van de eigenaren van de nieuwe watervilla's. In de Randstad (Groene Hart, Hollandse Plassen) is het varen met een sloep in de afgelopen decennia snel populair geworden. In Friesland is die trend ook gaande en vooral zichtbaar in de regio Grou – Eernewoude, op kleiner water dan op de meren in de Zuidwesthoek.

⁴ Onderzoek uitvaarpercentages jachthavens IJsselmeergebied, Waterrecreatie Advies, 2001

⁵ Vaarbewegingen vanuit Breskens i.v.m. uitbreiding / MER, Waterrecreatie Advies, 2016

Op en rond de Loosdrechtse Plassen liggen bijna 8.000 boten in het water, in jachthavens en bij particulieren⁶. 65% van die boten zijn motorboten. 80% van die motorboten is lager dan 1,7 m. Als er veel mogelijkheden zijn om kleine rondjes te varen neemt de belangstelling voor het varen met een sloep toe. Voor zeiljachten anders dan voor open (wedstrijd)zeilboten zijn de Loosdrechtse Plassen te klein. Zuidwest Friesland (t/m het Sneekermeer) biedt dat zeilwater wel. Daarom is het percentage zeilboten rond o.a. Balk hoger en heeft dit deel van Friesland een eigen en onderscheidende kwaliteit. Omschakeling naar het varen met sloepen gaat daarom langzamer maar vindt wel plaats. Het tempo is mede afhankelijk van de inzet die de provincie en/of de gemeente levert om het aantal sloepenroutes uit te breiden.

Het aantal dagtochten in Nederland neemt toe, dat geldt ook voor het varen met een sloep. Het aantal vaarbewegingen / sluispassages is echter stabiel of dalend⁷. Uitzonderingen daargelaten verwachten wij daarom niet dat het aantal brugopeningen per dag in de toekomst groter zal worden dan de eerder geschatte 10 tot max. 15. Het aantal boten dat onder de brug doorvaart zal wel toenemen.

4. Conclusie

Het aantal openingen van een brug in het Tsjamkedykje in Balk met een doorvaarthoogte van 1,5 m in gesloten toestand, tussen het nieuwe villapark van ontwikkelaar Kontour en het Slotermeer bij het paviljoen van Badmeester Keimpe kan worden geschat op 10 tot max. 15 openingen per dag in het hoogseizoen. Het is niet te verwachten dat dit aantal op termijn toe zal nemen.

⁶ Samengaan van Waterrecreatie en Natuur in de Oostelijke Vechtplassen, Arcadis en Waterrecreatie Advies, maart 2019

⁷ Prognose ontwikkeling recreatievaart 2030, 20-40 en 2050, Waterrecreatie Advies in opdracht van RWS | Water, Verkeer en Leefomgeving, augustus 2016